

**Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje**

**Doktorský studijní program:
Sociální geografie a regionální rozvoj**

Autoreferát disertační práce

**IMIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ POLITIKA FRANCIE –
V NADNÁRODNÍ, NÁRODNÍ A LOKÁLNÍ ROVINĚ**

Markéta Seidlová

Školitel: Doc. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc.

Praha, 2012

ABSTRAKT

Předkládaná disertační práce analyzuje imigrační a integrační politiku Francie ve třech rovinách (nadmárodní, národní a lokální), přičemž výběr Francie byl inspirován faktem, že se jedná o zemi s nejdélsí tradicí v přijímání imigrantů na evropském kontinentu.

Práce vychází z teoretických a konceptuálních pojetí mezinárodní migrace i imigračních a integračních politik. Nejvíce se inspirovala přístupy institucionálními, Heckmannovým konceptem čtyř dimenzí procesu sociální integrace (Heckmann a Schnapper, 2003; Bosswick a Heckmann, 2006), přístupem Entzinger a Biezevelde (2003) k hodnocení integrace jako výsledného stavu a především Alexanderovou klasifikací (2007) politik prováděných lokálními autoritami, která jako jedna z mála umožňuje srovnání mezi politikou prováděnou na úrovni národní a lokální.

Z metodologického hlediska byly vybrány dva regiony, které splňovaly požadavky jak z hlediska rozdílné velikosti podílu imigrantů na celkovém počtu obyvatel v nich žijících, tak z hlediska odlišnosti typu prostředí: velkoměsto Paříž (resp. 14 jejích obvodů) a sedm měst ve venkovském regionu Basse-Normandie (Caen, Hérouville-Saint-Clair, Cherbourg-Octeville, Flers, Alençon, Argentan a Lisieux). Ve vlastním výzkumu, realizovaném v letech 2007-2011, byla mimo sekundární analýzy dat a pramenů uplatněna mj. metoda polostrukturovaných rozhovorů (s experty na mezinárodní migraci, zástupci neziskových organizací, zástupci obcí), zúčastněného pozorování, MIPEX a autorkou sestavený postup komparace lokálních integračních politik.

Výsledky na nadnárodní úrovni prokázaly, že dlouholetá zkušenost Francie s imigrací našla díky institutu předsednictví EU odraz i v tématech řešených na celoevropské úrovni: pod vedením Francie EU přijala tzv. *Evropský pakt o migraci a azylu*, který – podobně jako francouzská migrační politika – klade velký důraz na nutnost jednotného přístupu evropských zemí k migrantům v nelegálním (neoprávněném) postavení.

Popis migračních politik přijímaných ve Francii od poloviny 19. století do současnosti odhalil, jakým způsobem se tyto politiky proměňovaly v závislosti na aktuální ekonomické, politické a demografické situaci země, přičemž jejich komparace

s dostupnými statistickými daty ukázala, do jaké míry byla přijímaná opatření (ne)účinná z pohledu deklarovaných cílů. Zkušenost Francie ukazuje, že počet imigrantů lze ovlivnit pouze tehdy, pokud chce daná země zvýšit počet nově přichozích imigrantů jako pracovních sil (např. v době ekonomického růstu), a to pomocí masivní, dobře zacílené a dobře organizované náborové kampaně. Opatření zaváděná „shora“ a cílicí na opačný efekt, tj. na snížení počtu imigrantů, se ve Francii neosvědčila: v celé dosavadní historii došlo k výraznému odchodu imigrantů pouze v případě skupiny španělských (a ostatních) uprchlíků v souvislosti s ukončením 2. světové války. Finanční pomoc vyplácená v případě dobrovolného návratu imigranta do země jeho původu ani nucené vyhošťování imigrantů s neplatným pobytovým statutem nemají příliš velký efekt, nehledě na jejich finanční náročnost.

Na úrovni lokální výzkum prokázal, že radnice zkoumaných měst/obvodů v praxi aplikují řadu opatření, která dle definice Alexandera (2007) spadají do modelu lokální multikulturní politiky. Postoj jednotlivých měst/obvodů k imigrantům byl výrazným způsobem ovlivňován nejen velikostí populace imigrantů, délkou jejího usazení ve městě a jejím složením (země původu, typ migrace apod.), ale také politickým přesvědčením vedení města. Nejmarkantnější rozdíl mezi politikou deklarovanou na národní úrovni a politikou prováděnou v každodenní praxi se projevil v případě hlavního města Paříže. Dále se prokázalo, že samosprávy levicového smýšlení umí i v době panujících restriktivních zákonů přistupovat k imigrantům vstřícněji než samosprávy pravicové, což prakticky činily např. nevyužíváním všech možností, které jim tyto zákony dávají. V regionu Basse-Normandie se mimo závislosti prováděné politiky na celkovém počtu imigrantů žijících ve městě statisticky prokázala i závislost mezi vstřícností lokální politiky a iniciativou samotných imigrantů, vyjádřenou počtem místních neziskových organizací, které imigranti založili. Z historického hlediska to dokonce byla právě Normandie, která do regionální migrační politiky zaváděla inovativní prvky (např. organizovaný nábor pracovní síly ze zahraničí), jež následně posloužily jako inspirace pro politiku státní. Z pohledu používaných nástrojů se i v současné době mohou města v obou sledovaných regionech inspirovat navzájem.

V závěru práce byla autorkou pro každou z úrovní naformulována doporučení pro českou politiku, jako určitá forma příspěvku do aktuální debaty ohledně bezproblémového soužití různých kultur.

Klíčová slova: migrační politika; lokální integrační politika; Francie; Basse-Normandie; Paříž

1. Úvod

Mezinárodní migrace je významným globálním fenoménem současnosti a v podstatě nenajdeme zemi, které by se – ať už na straně „vysílající“ nebo „přijímající“ – nedotýkala. Otázka bezproblémového soužití různých kultur je v současné Evropě značně diskutována, neboť tradiční modely začleňování imigrantů do většinové společnosti prochází krizí již od konce 70. let 20. století.

Jednotlivým státům náleží v rámci jejich suverenity právo na určení toho, kdo a za jakých podmínek smí na jejich území vstoupit, přičemž podle čl. 13 Všeobecné deklarace lidských práv má každý právo „opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země“ (OSN, 2011a, str. 3). Odpovídající právo vstupu ovšem není nikde zakotveno (IOM, 2003) a ve výsledku to jsou politiky jednotlivých zemí (tj. potenciálních příjemců migrantů), které určují, zda se tento pohyb vůbec může uskutečnit a jakého bude případně druhu (Zoldberg, 1989, in Meyers, 2000).

Při detailnějším studiu imigračních a integračních politik jednotlivých evropských států si můžeme klást např. tyto otázky:

Nakolik mohou být západní společnosti úspěšné v usměrňování toků migrantů, které směřují na jejich území?

Kde byly v minulosti udělány největší chyby v přístupu hostitelských společností k nově přichozím a naopak, jaké strategie a postupy se osvědčily?

Jak je národní politika začleňování imigrantů do většinové společnosti, ve skutečnosti prováděná celou řadou aktérů na nižších administrativních úrovních, těmito aktéry viděna? Jakým způsobem ji provádějí?

Liší se jimi prováděná, reálná, politika od politiky deklarované na národní úrovni? Pokud ano, závisí tato odlišnost na kontextu

prostředí (jako např. podíl imigrantů na celkovém počtu obyvatel, město ve venkovském regionu vs. velkoměsto), ve kterém jednají?

Vzhledem k tomu, že jednu z nejdelších a po více než století nepřetržitou tradici¹ v přijímání imigrantů na evropském kontinentu má Francie (Freeman, 1994; Pison, 2010), která byla ve své době klasickým představitelem asimilačního modelu integrace cizinců do většinové společnosti, byla pro detailní studium migrační politiky vybrána právě ona: hledání odpovědi na výše uvedené otázky bude provedeno analýzou jejich zkušeností.

Zvyšující se naléhavost včasného řešení těchto otázek podtrhává fakt, že v roce 1993 žilo v ČR 78 tis. trvale a dlouhodobě usazených cizinců, kteří tvořili zanedbatelných 0,8 % ze všech obyvatel, přičemž v současnosti² se již jedná o 406 tis. imigrantů, tj. o 3,8 % ze všech obyvatel. Za 18 let existence samostatného Česka tak došlo k nárůstu počtu imigrantů o 328 tis., resp. ke zvýšení jejich podílu na obyvatelstvu o 3,0 % (ČSÚ, 2011a; ČSÚ, 2011b).

2. Cíl práce

Cílem analýzy francouzských zkušeností a práce samotné je tedy zjistit, s jakými problémy se imigrační a integrační politika Francie v minulosti potýkala a ukázat, jakými způsoby je řešila – a která z použitých řešení se ukázala jako fungující a která naopak nikoliv, přičemž z úspěšně aplikovaných strategií bude následně sestaven seznam doporučení pro Česko pro úroveň národní i lokální.

¹ Již od poloviny 19. století; mimo Evropu mají nejdelší tradici USA, Kanada a Austrálie (Freeman, 1994; Castles, Miller, 1998; Pison, 2010).

² Tj. k 30. 11. 2011.

3. Materiál a metodika

Hlavním východiskem práce, která vychází z teoretických a konceptuálních pojetí mezinárodní migrace i imigračních a integračních politik, je teze o tom, že samotná sociální integrace imigrantů do většinové společnosti má vždy silnou lokální (a obzvláště městskou) dimenzi (Borkert et al., 2007) a že to jsou právě postoje a praktiky městských rad a jejich administrativ, které významným způsobem ovlivňují proces integrace imigrantů do většinové společnosti a jeho výsledky (Bosswick, Heckmann, 2006).

V návaznosti na výše uvedené je vlastní analýza provedena studiem používaných nástrojů a opatření na dvou hlavních měřítkových úrovních: národní (stát) a lokální (obce, resp. města a městské části), kdy právě porovnání mezi politikami aplikovanými na těchto úrovních určí, do jaké míry se politika prováděná v každodenní praxi lokálními samosprávami (ne)odlišuje od politiky deklarované na úrovni národní a na jakých faktorech tato (ne)odlišnost závisí (např. na podílu imigrantů na celkovém počtu obyvatel daného města? Nebo na charakteru prostředí? Nebo na něčem jiném? Na čem?). Vzhledem k tomu, že Francie je členem Evropské unie ale nemůže být opomenuta ani úroveň nadnárodní, kde je zkoumáno, jakým způsobem je z této úrovně ovlivňována politika jednotlivých členských států a také, zda se při formování imigrační a integrační politiky na této úrovni nějakým způsobem uplatnila dlouhodobá zkušenost Francie s imigranty.

Z teoretických přístupů se práce nejvíce inspirovala přístupy institucionálními, Heckmannovým konceptem čtyř dimenzí procesu sociální integrace (Heckmann a Schnapper, 2003; Bosswick a Heckmann, 2006), přístupem Entzinger a Biezevelde (2003) k hodnocení integrace jako výsledného stavu a především

Alexanderovou klasifikací (2007) politik prováděných lokálními autoritami, která jako jedna z mála umožňuje srovnání mezi politikou prováděnou na úrovni národní a lokální.

Pro studium úrovně lokální byly následně vybrány dva francouzské regiony, které splňovaly požadavky jak z hlediska rozdílné velikosti podílu imigrantů na celkovém počtu obyvatel v nich žijících, tak z hlediska odlišnosti typu prostředí: velkoměsto Paříž (resp. 14 jejích obvodů) a sedm měst ve venkovském regionu Basse-Normandie (Caen, Hérouville-Saint-Clair, Flers, Alençon, Cherbourg-Octeville, Argentan a Lisieux).

Ve vlastním výzkumu, realizovaném v letech 2007-2011, byla mimo sekundární analýzy dat a pramenů uplatněna mj. metoda polostrukturovaných rozhovorů (s experty na mezinárodní migraci, zástupci neziskových organizací, zástupci obcí), zúčastněného pozorování, porovnání francouzské a české migrační politiky pomocí tzv. indexu integračních politik (MIPEX) a především autorkou sestavený postup komparace lokálních integračních politik.

4. Výsledky a diskuse

Na *nadnárodní úrovni* byl představen způsob, jakým se původní sdružení zemí, jehož cílem bylo udržet mír na evropském kontinentu a podpořit ekonomický rozvoj, transformovalo v politickou unii (tj. v současnou Evropskou unii), která přijímá právně závazné akty. Zajištění volného pohybu osob, zboží a služeb bylo zakládajícími členy unie viděno jako hlavní podmínka ekonomického rozvoje a vyžadovalo zrušení vnitřních hranic při současném posílení ochrany hranic vnějších. Jako první byla tudíž přijímána opatření v oblasti migrační politiky, následována opatřeními politiky integrační. „Rotující“ předsednictví EU a stanovení jeho priorit,

kteří určuje vždy výhradně předsedající země, je jedním z nástrojů, jakým mohou členské státy udávat směr debat na celoevropské úrovni, resp. jak mohou do povědomí ostatních států dostat téma, které je z jejich úhlu pohledu v dané době nejdůležitější. Francouzské předsednictví jednoznačně ukázalo, že jeho hlavní prioritou bylo řešení otázek spojených s migrací: Francie přesvědčila členské státy o nutnosti přijmout *Evropský pakt o migraci a azylu*, který na celoevropskou úroveň zavedl principy používané právě francouzskou migrační politikou.

Na **úrovni národní** bylo identifikováno šest hlavních období vývoje francouzské migrační politiky, které lze charakterizovat následovně:

- *Od konce 19. století do 1. světové války: Francie se stává imigrační zemí*

V období do 1. světové války jsou cizinci ve Francii vítáni jako žádoucí pracovní síla, jejich příchod není nijak limitován. V roce 1889 je přijat první *zákon o státním občanství*, který stanoví, že každý, kdo se narodí na francouzském území, se stane francouzským občanem v den dosažení své plnoletosti, pokud to předem výslovně neodmítne (Weil, 2005a), a jehož skrytým motivem je zvýšit počet vojáků odváděných na frontu (DPM, 1999). *Ius soli* byl tudíž upřednostněn před *ius sanguinis*, s poukazem na tradici Francie jako země národa „politického“, který sdružuje občany bez ohledu na jejich původ, rasu nebo náboženské vyznání (Noiriel, 2005).

- *Meziválečné období: první velká vlna imigrantů*

Podobně i v období mezi 1. a 2. světovou válkou jsou imigranti v zemi vítáni a jejich nábor se stává organizovaným: s vybranými zeměmi (např. s Polskem a s Československem) jsou podepsány *dohody o vyslání jejich pracovníků* a je založeno několik

soukromých náborových firem, jako např. v roce 1924 *Všeobecná společnost pro imigraci*³ (Schor, 1996), díky čemuž se počet cizinců v zemi mezi roky 1921 a 1930 zdvojnásobil. Zemi si za svůj cíl vybírá také řada politických uprchlíků.

▪ *Poválečné období ekonomického růstu: nová vlna migrace*

Analogicky se situací po 1. světové válce jsou i po 2. světové válce imigranti jako levná pracovní síla vítáni a jejich pobyt ani počet není nijak striktně regulován. Nábor pracovních sil je v této epoše organizován přímo státem (*Národním přistěhovaleckým úřadem – ONI*⁴) a jsou přijaty dva klíčové zákony vztahující se k imigraci (*Zákoník o státním občanství ze dne 19. října 1945*⁵ a *Narižení č. 45-2658 z 2. listopadu 1945*⁶). Do země poprvé ve významnějším počtu přichází imigranti z neevropských zemí, především z (bývalých) francouzských kolonií na severu Afriky.

▪ *Od poloviny 70. let 20. století do roku 2002: ekonomická krize a nová mozaika obyvatel Francie*

První výraznější změny doposud velmi liberální imigrační politiky přichází v reakci na tzv. ropný šok, který citelně zasáhl ekonomiky vyspělých států (Slama, 2006): dne 5. července 1974 je vydán *oběžník*, který zakazuje imigraci pracovníků i rodin, ovšem paradoxně k tomu je o dva roky později, v roce 1976, zakotveno právo imigrantů na sloučení s jejich rodinami (Schor, 1996). Počet imigrantů v zemi tak i přes restriktivní nastavení politiky nadále roste.

³ *Société Générale d'Immigration (SGI)*

⁴ *Office National de l'Immigration (ONI)*

⁵ *Ordonnance n° 45-2441 du 19 octobre 1945 portant code de la nationalité française*

⁶ *Ordonnance n° 45-2658 du 2 novembre 1945 relative aux conditions d'entrée et de séjour des étrangers en France*

- *Nicolas Sarkozy ministrem vnitra: obrat k výběrové imigraci (2002 – 2007)*

Rostoucí počet imigrantů v zemi spolu s nepříznivým ekonomickým vývojem v 80. letech nahrává krajně pravicovým politikům a v roce 2002 jeden z nich, Jean-Marie Le Pen, postoupí až do druhého kola přímé volby prezidenta. Prezidentem se ale nakonec stává Jacques Chirac (Zarka, 2006). Ministr vnitra, N. Sarkozy, otevřeně deklaruje nutnost změnit charakter migrace z pohledu Francie: z „trpěné“ na „vybranou“. Pro nově přijímané zákony je typická jednoznačná orientace na výběr „vhodných“ imigrantů, u kterých lze předpokládat následné plnohodnotné začlenění do společnosti, omezení pro rodinnou imigraci a snaha o snížení počtu imigrantů v nelegálním postavení „téměř za každou cenu“.

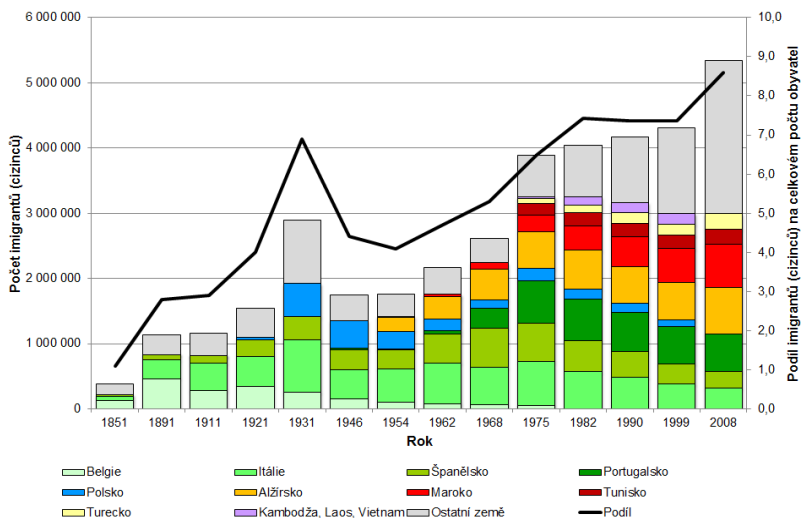
- *Nicolas Sarkozy prezidentem: hledání nového institucionálního zakotvení a další zpříšňování politiky (2007 – 2012)*

V květnu 2007 je Nicolas Sarkozy zvolen prezidentem (Le Monde, 2007), což mu otevírá možnost realizovat jeho představu o migrační politice z nejvyšší možné úrovně – a pokračuje ve směru, který nastolil již jako ministr vnitra. Mimoto jsou pro toto období charakteristické institucionální turbulence, kdy řada institucí vzniká a následně zaniká, jako např. na nejvyšší úrovni *Ministerstvo imigrace, integrace, národní identity a společného rozvoje*, existující od května 2007 do listopadu 2010.

Z pohledu statistických údajů je ovšem nutné konstatovat, že ani řada vůči imigrantům krajně nevstřícných opatření, zaváděných od poloviny 70. let 20. století, nevedla ke kýženému snížení počtu imigrantů v zemi ani ke snížení jejich podílu na celkovém počtu obyvatel: hodnoty obou těchto ukazatelů se naopak neustále

zvyšovaly (viz obr. 1). Jedinou výjimkou v celé historii imigrace do Francie byl odchod španělských (a jiných) uprchlíků do skončení 2. světové války.

Obr. 1: Vývoj počtu a podílu imigrantů (cizinců) ve Francii mezi roky 1851 a 2008

Zdroj dat: Schor, 1996; Blanc-Chaléard, 2003; Weil, 2005a; INSEE, 2006; Lequin, 2006; Noiriel, 2006; INSEE, 2011a

Výzkum *lokálních* integračních politik ve velkoměstě Paříži a jeho jednotlivých obvodech a ve vybraných městech venkovského regionu Basse-Normandie ukázal, že radnice zkoumaných měst/obvodů využívají ve svých integračních politikách řadu nástrojů spadajících do multikulturního modelu integrace imigrantů na lokální úrovni ve smyslu definovaném Alexanderem (2007).

V případě *Paříže* byl výsledek za jednotlivé obvody samozřejmě ovlivněn politikou existující na celoměstské úrovni, nicméně právě

ona je – vzhledem k tomu, že starosta celého města je levicového politického smýšlení – z hlediska používaných nástrojů silně multikulturní. Nicméně i přesto se v její každodenní praxi projevují ostatní státní politiky, zejména v oblasti přístupu k právu nebo vzdělávání, jejichž nastavení je – z pohledu imigrantské populace – díky filozofii rovného přístupu převážně asimilační. U konkrétní aplikace lokálních integračních politik v každodenní praxi se jako statisticky významná prokázala závislost mezi vstřícností prováděné politiky a politickou příslušností starosty daného obvodu, přičemž důležitost ostatních uvažovaných faktorů nebyla při testování pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace potvrzena.

V případě *regionu Basse-Normandie* se z historického pohledu ukázal do jisté míry opačný vývoj v oblasti migrace zahraničních pracovníků, který posloužil jako inspirace pro celostátní politiku. Odras rozmanitosti migračních proudů v historii je přitom patrný i na dnešním složení imigrantské populace, kdy v téměř každém ze sedmi sledovaných měst byla významněji zastoupena jedna skupina imigrantů, která měla v ostatních městech podíl až marginální. Rozmanitost typů migrace a zemí původu imigrantů se odrážela v aktuálně (nebo v minulosti) prováděných integračních politikách, a to vše na relativně malém území celého regionu. Sedm zkoumaných měst se tedy rozdělilo do dvou skupin:

- 1) *Města, která již neprovádí téměř žádnou lokální integrační politiku*, a to přes to, že na jejich území řada imigrantů žije (tj. města Alençon, Argentan, Cherbourg-Octeville a Lisieux). Ve smyslu klasifikace podle Alexandra (2007) se tedy u těchto měst jedná o *ad hoc* přístup, ovšem na rozdíl od jeho definice je tato města praktikují v době po velkých imigračních vlnách: nejedná se tedy o prvotní

neznalost toho, jak k imigrantům, kteří se v obci „náhle a nečekaně“ objeví, přistupovat.

- 2) *Města, která byla na poli lokálních integračních politik aktivní nejen v minulosti, ale která jsou aktivní i dnes:* Flers, Caen a Hérouville-Saint-Clair. Jejich politiku můžeme ve smyslu klasifikace podle Alexandra (2007) označit za multikulturní, s několika asimilačními prvky, které vyplývají z celostátního nastavení politik přístupu k bydlení a vzdělávání. Jako statisticky významná se prokázala závislost mezi vstřícností aktuálně prováděné politiky a počtem imigrantů žijících v daném městě a dále s počtem lokálních neziskových organizací, založených imigranty.

Z pohledu používaných nástrojů se neprokázala významná odlišnost mezi nástroji používanými radnicemi jednotlivých obvodů Paříže/magistrátu Paříže a městy v regionu Basse-Normandie, což může být samozřejmě do jisté míry způsobeno tím, že Paříž slouží ostatním městům jako zdroj inspirace. Nicméně i Paříž by se mohla od měst v regionu Basse-Normandie inspirovat a zavést např. specializovaná poradní místa pro ženy-imigrantky nebo soustředit NNO pomáhající imigrantům např. jen na několik málo míst v dané čtvrti.

Nicméně, ne všechna města a ne všechny obvody využívají zjištěných nástrojů stejně intenzivně – v některých případech je dokonce mezi podílem imigrantů na celkovém počtu obyvatel a počtem používaných nástrojů nepřímá úměra. Zřejmě nejvýraznější je tento nepoměr při srovnání souměstí měst Caen a Hérouville-Saint-Clair v Basse-Normandii a 1. obvodu města Paříže: 4,3 % resp. 7,9 % imigrantů vs. 13,7 %, ovšem mezi všemi zkoumanými městy patří Caen s Hérouville-Saint-Clair k těm nejaktivnějším a 1. obvod Paříže je vůči imigrantům až nepřátelský.

5. Závěry

Zkušenost Francie tedy ukazuje, že míru imigrace na národní úrovni lze ovlivnit pouze tehdy, pokud chce daná země zvýšit počet nově přichozích imigrantů jako pracovních sil např. v době ekonomického růstu, a to pomocí masivní, dobře zacílené a dobře organizované náborové kampaně. Zastavení imigrace – jakmile již nějací imigranti v dané zemi žijí – je vzhledem k existujícím sítím vztahů mezi migranty a jejich krajany v zemi původu nereálné, nehledě na ostatní právní aspekty, např. na právo na sloučení rodiny. Pro dosažení opačného cíle, tj. snížení počtu imigrantů, kteří se v zemi již usadili, se tedy z francouzské zkušenosti zdá, že nefunguje žádné opatření, které by šlo zavést „shora“: v celé historii imigrace do Francie došlo k výraznému odchodu imigrantů pouze v případě skupiny španělských (a ostatních) uprchlíků v souvislosti s ukončením 2. světové války.

Dále výzkum prokázal, že postoj jednotlivých měst k imigrantům je výrazným způsobem ovlivňován nejen velikostí populace imigrantů, délkou jejího usazení ve městě a jejím složením (země původu, typ migrace apod.), ale také politickým přesvědčením vedení města. Ve sledovaných městech/městských obvodech se prokázalo, že samosprávy levicového smýšlení umí i v době panujících restriktivních zákonů k imigrantům přistupovat vstřícněji než samosprávy smýšlení pravicového, což prakticky často činí např. tím, že nevyužívají všech možností, jež jim zákony (se kterými vnitřně nesouhlasí) dávají. Nejmarkantnější rozdíl mezi politikou deklarovanou na národní úrovni a politikou prováděnou v každodenní praxi se ukázal v případě hlavního města Paříže.

6. Použitá literatura

- ALEXANDER, M. (2007): Cities and Labour Immigration. Comparing Policy Responses in Amsterdam, Paris, Rome and Tel Aviv. Asghate, Hampshire, 242 str.
- BLANC-CHALÉARD, M.-C. (2003): Les immigrés et la France. XIXe-XXe siècle. La documentation Française, Paris, 64 str.
- BORKERT, M., BOSSWICK, W., HECKMANN, F., LÜKEN-KLAßEN, D. (2007): Local integration policies for migrants in Europe. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin, 69 str.
- BOSSWICK, W., HECKMANN, F. (2006): Integration of migrants: Contribution of local and regional authorities. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin, 45 str. In: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/22/en/1/ef0622en.pdf>
- ČSÚ (Český statistický úřad) (2011a): Počet cizinců v ČR. In: http://czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001 (20. 12. 2011)
- ČSÚ (Český statistický úřad) (2011b): Cizinci v ČR 2011. In: http://czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/publ/1414-11-r_2011 (5. 1. 2012)
- DPM (Direction de la population et des migrations) (1999): Un peu d'histoire – le droit de nationalité. In: http://www.vie-publique.fr/documents-vp/nationalite_histoire.pdf, 4 str. (15. 5. 2010)
- ENTZINGER, H., BIEZEVELD, R. (2003): Benchmarking in Immigrant Integration. European Research Centre on Migration and Ethnic Relations (ERCOMER), Faculty of

Social Sciences, Erasmus University Rotterdam, Rotterdam,
53 str.

- FREEMAN, G. P. (1994): Can Liberal States Control Unwanted Migration? *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, vol. 534, Strategies for Immigration Control: An International Comparison, str. 17-30.
- HECKMANN, F., SCHNAPPER, D. (2003): Introduction. In: Heckmann, F., Schnapper, D. (eds.): *The Integration of Immigrants in European Societies. National Differences and Trends of Convergence*. Lucius & Lucius, Stuttgart, str. 9-14.
- INSEE (Institut National de la Statistique et des Études Économiques) (2006): Résultats du recensement de la population 1999. In: <http://www.recensement-1999.insee.fr/> (30. 10. 2011)
- INSEE (Institut National de la Statistique et des Études Économiques) (2011a): Résultats du recensement de la population – 2008. In: <http://www.recensement.insee.fr/home.action> (30. 10. 2011)
- IOM (International Organization for Migration) (2003): *World Migration Report 2003: Managing Migration Challenges and Responses for People on the Move*. IOM, Geneva, 396 str.
- LE MONDE (2007): Nicolas Sarkozy élu à la présidence de la République à une large majorité. In: http://www.lemonde.fr/societe/article/2007/05/06/le-recit-de-la-soiree_906044_3224.html?xtmc=sarkozy&xtcr=356 (10. 5. 2007)

- LEQUIN, Y. (2006): Les vagues d'immigration successives. In: Lequin, Y. (eds.): Histoire des étrangers et de l'immigration en France. Larousse, Paris, str. 385-406.
- MEYERS, E. (2000): Theories of International Immigration Policy – A Comparative Analysis. In: International Migration Review, 34, 4, str. 1245-1282.
- NOIRIEL, G. (2005): Population, immigration et identité nationale en France. Hachette, Paris, 190 str.
- NOIRIEL, G. (2006): Le creuset français. Histoire de l'immigration. XIXe-XXe siècle. Seuil, Paris, 452 str. (pozn.: první vydání v roce 1988)
- OSN (2011a): Všeobecná deklarace lidských práv. In: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf> (20. 3. 2011)
- PISON, G. (2010): Le nombre et la part des immigrés dans la population: comparaisons internationales. In: Population et sociétés, 472, novembre 2010, str. 1-4.
- SCHOR, R. (1996): Histoire de l'immigration en France de la fin du XIXe siècle à nos jours. Armand Colin, Paris, 347 str.
- SLAMA, S. (2006): Les politiques d'immigration en France depuis 1974. In: Masquet, B. (eds.): Politique de l'immigration. Dossier. Regards sur l'actualité, 326, La documentation Française, Paris, str. 5-26.
- WEIL, P. (2005a): La France et ses étrangers. L'aventure d'une politique de l'immigration de 1938 à nos jours. Gallimard, Paris, 579 str.
- ZARCA, J.-C. (2006): Institutions politiques françaises. Ellipses, Paris, 138 str.

Disertační práce využívá výzkumu uskutečněného v rámci grantových projektů:

Grantová agentura Univerzity Karlovy:

SEIDLOVÁ, M. *Analýza migrační politiky Francie a možné poučení pro Česko*. Výzkumný projekt Grantové agentury Univerzity Karlovy. Identifikační č. projektu: 110007/2007. Realizace projektu: 1. 1. 2007 – 31. 12. 2008.

Grantová agentura Akademie věd:

GERSTNEROVÁ, A.; SEIDLOVÁ, M. *Vytvoření Modelu lokální integrační politiky vůči africkým přistěhovalcům žijícím v České republice*. Juniorský badatelský projekt Grantové agentury Akademie věd. Identifikační č. projektu: KJB901110803. Realizace projektu: 1. 1. 2008 – 31. 12. 2008.

Část disertační práce je založena na následujících publikovaných pracích:

SEIDLOVÁ, M. (2008a): The French Immigration Policy: what do we learn? *GeoScape*, 3, str. 60-67.

SEIDLOVÁ, M. (2008b): „Chceme mosty, ne zdi“: Občanský summit o migraci. In: <http://migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2138431>, 7 str.

SEIDLOVÁ, M. (2010): Přístup místní samosprávy k cizineckým komunitám: příklad Paříže a Normandie. In: Bittnerová, D., Moravcová, M. (eds.): *Etnické komunity v kulturní a sociální různosti*. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, Praha, str. 225-240.

Curriculum vitae

Vzdělání

2006 – dosud

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta,
doktorské studium v oboru sociální geografie a regionální rozvoj

Zahraniční pobyty

– 5. – 11. 7. 2009: letní škola „Migration: Analyses, Practices and Policies: 2nd Summer school on Development“, pořadatel: ACP Coimbra Group Task Force, místo konání: University of Barcelona, Španělsko.

– 18. – 29. 8. 2008: letní škola „Immigrant Integration“, pořadatel: Centre for Economic Demography, Lund University, Švédsko (ve spolupráci s International Max Planck Research School for Demography)

– 29. 9. – 22. 12. 2007 a 1. 4. – 30. 6. 2008: stáž v rámci projektu GAUK ve Francii (Université Paris IV – Sorbonne, École Normale Supérieure, terénní výzkum)

2003 – 2006

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, studijní obor: sociální geografie a regionální rozvoj (Mgr.); téma diplomové práce: *Imigranti v evropských metropolích – příklad analýzy migračního a integračního chování Rumunů v Paříži a Londýně*

Zahraniční pobyt

leden – červen 2005: studijní pobyt na zahraniční univerzitě v rámci programu Socrates/Erasmus (Francie: Université Paris IV – Sorbonne, UFR de géographie et aménagement)

2000 – 2003

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, studijní obor: demografie – sociální geografie (Bc.); téma bakalářské práce: *Etnické složení Česka*

Praxe v oboru

Duben 2010 – nyní

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, odbor Evropské unie a mezinárodní spolupráce

- agenda bilaterální spolupráce

Červen 2009 – Prosinec 2009

Sdružení pro integraci a migraci, o. s.

- koordinátorka dobrovolníků
- projektová manažerka
- public relations

Březen 2008 – Prosinec 2008

Přírodovědecká fakulta UK v Praze

- vědecký pracovník

Duben 2007 – Zář 2007

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, odbor migrace a integrace cizinců

- agenda volného pohybu osob
- spolupráce na realizaci projektu „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“

Listopad 2006 – březen 2007

IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s.

– projektový asistent

Jazykové znalosti

Francouzština – státní všeobecná jazyková zkouška, dvojjazyčná maturita

Angličtina – zkouška CAE (Certificate in Advanced English)

Zájmy

Cestování, volejbal, tanec, plavání